

ΛΙΓΑ ΤΑ «ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ»

Τι δείχνουν
τα ευρωπαϊκά
stress tests
για τα ΑΕΙ

► Ο «οδικός χάρτης» της
Κομισιόν για τα ελληνικά
πανεπιστήμια ► Τα υπέρ και
τα κατά των ΑΕΙ **ΣΕΛ. 54-55**

► Το σύστημα κατάταξης U-Multirank δίνει τη δυνατότητα σε εκατοντάδες χιλιάδες υποψήφιους φοιτητές να συγκρίνουν τα πανεπιστήμια με βάση τις

επιδόσεις τους όχι μόνο τον τομέα της έρευνας, αλλά σε συνολικά 30 δείκτες που αφορούν σε πέντε τομείς: διδασκαλία και μάθηση, έρευνα, μετάδοση

Οι επιδόσεις των ελληνικών πανεπιστημίων στον τομέα της έρευνας*

Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ιδρυμα	Έρευνα				Μετάδοση γνώσης	Διεθνής προσανατολισμός	Σύνδεση με την περιφέρεια
	Ποσοστό παραπομπών	Επιστημονικές δημοσιεύσεις (σε απόλυτο αριθμό)	Επιστημονικές δημοσιεύσεις (βάσει μεγέθους)	Επιστημονικές δημοσιεύσεις με τις περισσότερες αναφορές	Κοινές δημοσιεύσεις με φορείς του ιδιωτικού τομέα	Κοινές δημοσιεύσεις με φορείς του εξωτερικού	Κοινές δημοσιεύσεις με φορείς της περιφέρειας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	C	A	D	C	C	C	A
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	C	C	A	C	B	C	A
Πανεπιστήμιο Κρήτης	B	C	B	B	D	A	A
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	C	A	D	C	D	C	D
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	C	D	D	C	C	C	A
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	C	D	A	D	D	C	D
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	D	D	D	D	D	C	A
Πολυτεχνείο Κρήτης	B	D	B	C	C	C	D
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	B	C	C	C	C	B	D
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	C	D	D	C	D	B	D
Πανεπιστήμιο Πατρών	C	C	C	D	C	C	D
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	D	D	D	D	D	D	C

* Πρόκειται για ενδεικτικά αποτελέσματα της κατάταξης U-Multirank

ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

«Stress tests» σε 850 πανεπιστήμια για πρώτη φορά από την Κομισιόν

ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ ΚΑΛΗΜΕΡΗ

«Stress tests» σε 850 πανεπιστήμια, μεταξύ των οποίων και τα ελληνικά, από 70 χώρες, πραγματοποιεί για πρώτη φορά η Κομισιόν, επικειρώντας να φτιάξει έναν «οδικό χάρτη» για την παγκόσμια ανώτατη εκπαίδευση.

Το σύστημα κατάταξης U-Multirank δίνει τη δυνατότητα σε εκατοντάδες χιλιάδες υποψήφιους φοιτητές να συγκρίνουν τα πανεπιστήμια με βάση τις επιδόσεις τους όχι μόνο τον τομέα της έρευνας -όπως συμβαίνει με άλλες διεθνείς κατατάξεις π.χ. αυτή του Πανεπιστημίου της Σαγκάης- αλλά σε συνολικά 30 δείκτες που αφορούν σε πέντε τομείς: διδασκαλία και μάθηση, έρευνα, μετάδοση γνώσης, σύνδεση με την περιφέρεια και διεθνής προσανατολισμός. Η βαθμολογία που λαμβάνουν τα πανεπιστήμια ανά δείκτη κυμαίνεται από «Α» (πολύ καλές επιδόσεις) έως «Ε» (αδύναμες επιδόσεις).

Η πρωτοτυπία της κατάταξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι ότι δεν υπάρχουν αθροιστικά «οκορ» και δεν κατηγοριοποιούνται τα πανεπιστήμια στα 100 ή τα 200 καλύτερα πανεπιστήμια παγκοσμίως, όπως συμβαίνει με τις άλλες κατατάξεις, αλλά προβάλλονται οι επιδόσεις των πανεπιστημίων ανά τομέα.

Η εικόνα που παρουσιάζουν τα ελληνικά πανεπιστήμια, τουλάχιστον με βάση τα πρώτα αποτελέσματα της κατάταξης U-Multirank, είναι ενδεικτική τόσο των αδυναμιών όσο και των πλεονεκτημάτων τους.

► Το αρχαιότερο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας μας, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Το αρχαιότερο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας μας, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), στον τομέα της έρευνας βαθμολογείται με άριστα («Α»)

(ΕΚΠΑ), στον τομέα της έρευνας βαθμολογείται με άριστα («Α») τόσο σε ό,τι αφορά τον απόλυτο αριθμό των επιστημονικών δημοσιεύσεων όσο και στις κοινές δημοσιεύσεις με φορείς της περιφέρειας. Όμως, έχει βαθμό γύρω στη βάση («C») σε ό,τι αφορά τις κοινές δημοσιεύσεις με φορείς του ιδιωτικού τομέα και του εξωτερικού.

► Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) έχει άριστες επιδόσεις («Α») σε δύο δείκτες που αφορούν στον

τομέα της διδασκαλίας και μάθησης: α) στον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών που ολοκληρώνουν τις σπουδές τους εγκαίρως και β) στον αριθμό των διδασκόντων που είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Όμως, έχει αδυναμία και βαθμολογείται με «Ε» σε ό,τι αφορά τον διεθνή προσανατολισμό των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών που προσφέρει, καθώς και στη συμμετοχή σε εταιρείες τεχνοβλαστούς (Spin-offs).

► Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), στον τομέα της έρευνας επιτυγχάνει αρκετά καλές επιδόσεις. Ενδεικτικά, αξιολογείται με άριστα («Α») στους δείκτες που αφορούν στις επιστημονικές δημοσιεύσεις βάσει μεγέθους και τις κοινές δημοσιεύσεις με φορείς της περιφέρειας, ενώ βαθμολογείται με «Β» στον δείκτη που αφορά στις κοινές δημοσιεύσεις με φορείς του ιδιωτικού τομέα.

► Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου φαίνεται να υστερεί στους τομείς της μετάδοσης της γνώσης και της έρευνας, καθώς βαθμολογείται με «Ε» σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή σε εταιρείες τεχνοβλαστούς (Spin-offs) και «D» αναφορικά με τον αριθμό των κοινών δημοσιεύσεων με φορείς του ιδιωτικού τομέα ή τις επιστημονικές δημοσιεύσεις σε απόλυτο αριθμό αντίστοιχα. Εντούτοις, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου επιτυγχάνει υψηλές επιδόσεις και λαμβάνει βαθμό «Β» στους πολύ σημαντικούς δείκτες που αφορούν στον αριθμό των αποφοίτων των προπτυχιακών, αλλά και των μεταπτυχιακών σπουδών που έχουν βρει εργασία στη χώρα μας.

► Το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΟΠΑ) επιβραβεύεται με άριστα («Α») σε ό,τι αφορά τη σύνδεση με την περιφέρ-

γνώσης, σύνδεση με την περιφέρεια και διεθνής προσανατολισμός. Η εικόνα που παρουσιάζουν τα ελληνικά πανεπιστήμια, τουλάχιστον με βάση τα

πρώτα αποτελέσματα της κατάταξης U-Multirank, είναι ενδεικτική τόσο των αδυναμιών όσο και των πλεονεκτημάτων τους.

Το σύστημα κατάταξης των πανεπιστημίων U-Multirank σε αριθμούς

850 πανεπιστήμια από 70 χώρες συμπεριλαμβάνονται στην κατάταξη U-Multirank

62% των πανεπιστημίων εδρεύει στην Ευρώπη, **17%** στη Βόρειο Αμερική, **14%** στην Ασία, **7%** στην Αφρική, τη Λατινική Αμερική και την Ωκεανία

30 είναι οι δείκτες αξιολόγησης και αφορούν σε πέντε τομείς: διδασκαλία και μάθηση, έρευνα, μετάδοση γνώσης, σύνδεση με την περιφέρεια και διεθνής προσανατολισμός

1.000 πανεπιστημιακά τμήματα με 5.000 προγράμματα σπουδών αξιολογούνται στους τομείς Φυσικής, Μηχανικής και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Πόσα πανεπιστήμια άριστευσαν	
Οι άριστες βαθμολογίες «Α» ανά πανεπιστήμιο	Ποσοστό πανεπιστημίων
0	2%
1 έως 5	43%
5 έως 10	43%
11 έως 15	10%
16 έως 22	2%

500 από τα 850 πανεπιστήμια έδωσαν αναλυτικά στοιχεία προκειμένου να συμπεριληφθούν στην αξιολόγησή τους

60.000 φοιτητές συμμετείχαν στην έρευνα αξιολόγησης των πανεπιστημίων

Το «προφίλ» των αρίστων

300 πανεπιστήμια δεν είχαν συμπεριληφθεί ξανά σε διεθνείς κατατάξεις

30 από τα παραπάνω έχουν βαθμολογηθεί με «Α» σε περισσότερους από δέκα δείκτες

100 πανεπιστήμια από το σύνολο των 850 έχουν βαθμολογηθεί με «Α» σε περισσότερους από δέκα δείκτες

80 πανεπιστήμια έχουν επιτύχει υψηλές βαθμολογίες σε τουλάχιστον έναν από τους 30 δείκτες

8 από τα παραπάνω έχουν επιτύχει υψηλές βαθμολογίες σε τρεις ή και περισσότερους δείκτες

Ο «οδικός χάρτης» δείχνει σε ποιους τομείς τα ελληνικά πανεπιστήμια παίρνουν «λίαν καλώς» και σε ποιους έχουν αδυναμίες

ρεια και συγκεκριμένα τον δείκτη που αφορά στις κοινές δημοσιεύσεις με τοπικούς φορείς, ενώ πολύ καλές είναι οι επιδόσεις του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων στον τομέα της διδασκαλίας και μάθησης: βαθμολογείται με «Α» σε ό,τι αφορά τον αριθμό των διδασκόντων που είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και με «Β» στη σύνδεση των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών που αποφοιτούν εγκαίρως. Στον αντίποδα, βαθμολογείται με «D» στους δείκτες που αφορούν στον τομέα της έρευνας, μεταξύ των οποίων είναι οι κοινές δημοσιεύσεις με φορείς του ιδιωτικού τομέα ή οι δημοσιεύσεις με τις περισσότερες αναφορές.

ΣΤΗΝ «ΕΛΙΤ» ΧΑΡΒΑΡΝΤ ΚΑΙ ΟΞΦΟΡΔΗ

Από τα παραδείγματα των πρώτων αποτελεσμάτων κατάταξης του συστήματος U-Multirank επιβεβαιώνονται οι υψηλές επιδόσεις που έχουν στον τομέα της έρευνας κορυφαία αμερικανικά πανεπιστήμια, όπως είναι το Χάρβαρντ, το Στάνφορντ, το Πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν, το MIT και το Πανεπιστήμιο του Τζον Χόπκινς.

Παράλληλα, τον ίδιο τομέα, βαθμολο-

γούνται με πολλά άριστα τα βρετανικά πανεπιστήμια της Οξφόρδης και του Κέιμπριτζ, αλλά και το Πανεπιστήμιο του Τόροντο.

Συνολικά, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μόλις το 2% των πανεπιστημίων που συμμετέχουν στην κατάταξη δεν έχει έστω μία άριστη βαθμολογία σε έναν δείκτη, ενώ κανένα πανεπιστήμιο δεν έχει άριστα σε όλους τους δείκτες.

Το σύστημα κατάταξης U-Multirank της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πραγματοποιείται από τον ανεξάρτητο φορέα CHE Excellence Ranking της Γερμανίας και το κέντρο CHEPS του πανεπιστημίου του Τυντε της Ολλανδίας.

Οι αξιολογήσεις βασίζονται σε στοιχεία που έδωσαν τα ίδια τα πανεπιστήμια, καθώς και στα αποτελέσματα ερευνών στις οποίες συμμετείχαν περισσότεροι από 60.000 φοιτητές.

Το σύστημα U-Multirank έχει χρηματοδοτηθεί με το ποσό των 2 εκατ. ευρώ για τα έτη 2013-2015. Φέτος, η αξιολόγηση επικεντρώνεται στους τομείς της Φυσικής, της Μηχανικής και της Διοίκησης Επιχειρήσεων, ενώ το 2015 θα προστεθούν οι τομείς της Ιατρικής, της Ψυχολογίας και της Πληροφορικής.

Μάχη, με «όπλο» τις αξιολογήσεις, για την πύτα των 4 δισ. δολαρίων

► Μόλις ένα ελληνικό πανεπιστήμιο βρίσκεται στην «ελίτ» των πανεπιστημίων διεθνώς. Πρόκειται για το Πανεπιστήμιο Κρήτης

«Μάχη» για το μίσημα της «πίτας» περίπου 4 δισ. δολαρίων, τα οποία επενδύονται κάθε χρόνο στην παγκόσμια αγορά της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δίνουν τα τελευταία χρόνια πανεπιστήμια, εφημερίδες, οργανισμοί, πλέον, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. «Όπλο» τους είναι οι αξιολογήσεις των πανεπιστημίων παγκοσμίως στις οποίες τα ελληνικά πανεπιστήμια συνήθως δεν επιτυγχάνουν υψηλές επιδόσεις.

Είναι ενδεικτικό ότι στην πλέον πρόσφατη κατάταξη που είδε το «φως» της δημοσιότητας, αυτή των Times, μόλις ένα ελληνικό πανεπιστήμιο βρίσκεται στην «ελίτ» των πανεπιστημίων διεθνώς. Πρόκειται για το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το οποίο μεταξύ των 400 ΑΕΙ της κατάταξης βρίσκεται στην ομάδα των θέσεων μεταξύ 301-350 και, σύμφωνα με τους Times, «κατάφερε να βελτιώσει τη θέση του, παρά τις γνωστές, τεράστιες οικονομικές προκλήσεις στην Ελλάδα». Στην πρώτη θέση της κατάταξης των Times βρίσκεται το California Institute of Technology των ΗΠΑ, ενώ ακολουθεί το πανεπιστήμιο της Οξφόρδης της Μεγάλης Βρετανίας.

Η χρήση των συστημάτων παγκόσμιας κατάταξης πανεπιστημίων ξεκίνησε το 2003 από μια ομάδα ερευνητών του πανεπιστημίου της Σαγκάης. Από τότε έχει ακολουθήσει πλήθος συστημάτων κατάταξης από οργανισμούς και φορείς διεθνούς εμβέλειας. Εκτός από πανεπιστήμια, στο... σπορ επιδιόδονται ευρωπαϊκές εφημερίδες, όπως είναι οι Times του Λονδίνου, αμερικανικά μέσα εν-

μέρωσης, όπως το US News & World Report και ανεξάρτητοι φορείς, όπως ο CHE Excellence Ranking της Γερμανίας και ο Global Universities Ranking με έδρα τη Ρωσία. Και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όμως, αντιλαμβανόμενη πόσο οι αξιολογήσεις των πανεπιστημίων επηρεάζουν τους υποψήφιους φοιτητές, αποφάσισε το 2008 να προχωρήσει στη διαμόρφωση του δικού της συστήματος. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε πρόσφατα και η εφαρμογή του συστήματος U-Multirank παρουσιάστηκε πριν από λίγες ημέρες στις Βρυξέλλες.

Συντά, οι διάφορες κατατάξεις έχουν αμφοβηπτηθεί για τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούν για την αξιολογήσή τους. Η κριτική που δέχονται ειδικά οι ερευνητές του Πανεπιστημίου της Σαγκάης σχετίζεται με την αξιοπιστία των κριτηρίων τα οποία φαίνεται να ευνουσιάζουν τα αμερικανικά πανεπιστήμια. Για παράδειγμα, οι Κινέζοι δίνουν βάρος στον αριθμό των κατόχων Νόμπελ ενός ιδρύματος (οι αξιολογήσεις γίνονται κατά το 1/3 με βάση αυτό το κριτήριο) ή μετρούν τον αριθμό των άρθρων που δημοσιεύονται σε διεθνή έντυπα. Ενοτάσεις διατυπώνονται και για άλλες κατατάξεις, όπως αυτή των Τάιμς. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η απήχηση που έχει ένα ίδρυμα στους ακαδημαϊκούς κύκλους είναι βασικό κριτήριο για την κατάταξή του, αφού «μετράει» σε ποσοστό 40%. Είναι προφανές, ωστόσο, ότι η απάντηση συνήθως περιλαμβάνει τα πιο γνωστά, μεγάλα και παλαιότερα πανεπιστημιακά ιδρύματα.

Τριάντα είναι οι δείκτες αξιολόγησης σε πέντε τομείς. Από «Α» (πολύ καλές επιδόσεις) έως «Ε» (αδύναμες επιδόσεις), η βαθμολογία.